

amely is tulterhelt alsófoku igazságügyi hatóságok ezekkel közvetlenül együtt működjenek. A felállítandó új járásbírók száma a fentebbiek szerint közel 200 lesz, a pontos szám még nincs megállapítva, mert ennek, valamint a terület beosztása és a hatáskör megszabása tekintetében az igazságügyminiszterium az illető kerületbeli királyi táblák javaslatait fogja bevérelni s ezek szerint igazodik is. — Ugyancsak a táblák javaslata lesz irányadó a természetesen csak fokozatosan keresztülvihető járásbírószaporítás sorrendjének megállapítására nézve is. Megjegyzendő, hogy a járásbírók szaporításának szükségességét egyes kir. táblák már régebb idő óta hangoztatják, sőt több helyről már konkrét javaslatok is fekszenek az igazságügyminiszter előtt. A járásbírók szaporítását valószínűleg még az idén megkezdik néhány dunántúli járásbírók felállításával, mert ezeket az illetékes hatóságok igen sürögösen kívánják.

A kassai házak értéke.

Kassa, aug. 16.

A kassai házak értéke a legutóbbi időben annyira csökkent, hogy ma már azoknak elértéktelenedése és értékesíthetlensége is bekövetkezett.

A belvárosban csaknem 50 ház van eladó és azok között számos nagy és szolid épület.

A nyilvános árverésre került házak potom áron keltek el, magán kézből pedig nem voltak értékesíthetők.

Az *Aulinger*-féle két emeletes ház a főutcán, mely a szegfű-utcára terjed és ott emeletes, nyilvános árverésen 26 ezer forintot; az *özv. Herdicskyné*-féle emeletes ház a forgács-utcán pedig, mely a galamb-utcára terjed 5 ezer frton keltek el.

A nyilvános eladásra hirdetett, *Kassaváros* tulajdonához tartozó „Transport” nevű föltételei és „Három róza” nevű forgács utcai házak, továbbá a *Francsek*-féle kovácsutcai két emeletes és a kassai műalmi részvénytársulat Kossuth Lajos-utcai emeletes házak elárverésére vevők hiánya miatt megtartható és értékesíthetőségük eszközölhető nem volt.

A magán eladásra hirdetett *Maléter* ház és gyönyörű kertjének megvételére vevő nem jelentkezett, a *Koretó*-féle Kossuth Lajos-utcai két emeletes ház, mely három év előtt 60 ezer forintot sem volt megvehető, ma már 50 ezer frton sem talál vevőt.

A *Markó*-féle 53 ezer frtba került ház a főutcán, mely a sas utcára terjed, 45 ezer forintot sem adható el, stb.

A házak értékének eme csökkenését, elértéktelenedését és értékesíthetlenségét a tulságos házbéradón felül a városi háztartásban évről-évre felmerülő nagymérvű, a folyó évben is 76 ezer frtot haladó deficitnek községi pótadó kivételével való fedezése okozza, mely a helytelen és okoszerűtlen gazdálkodásból, a jövedelem fokozhatása és a kínálózó többletnek elvetéséből és a szükségtelen sok esetben nélkülözhető, gyakran csak általános, rendszertelen és hibás számítású tulkiadásokból támadnak, legnagyobb részben már a legmagasabb házbéradóval megterhelés által legtöbb adót fizető házbirtok terhére esik.

Mert ha tekintjük az egyenetlen megadózási viszonyt, mely a házbér jövedelem és más vagyonbell jövedelem megadózása között tényleg fenáll, jelesülha figyelembe vesszük, hogy az 1000 frt házbért jövedelmező háznak házbér adója 150 frt, általános jövedelmi pótadója 30%, községi pótadója 30%, utadója 3%, katonaszállásostól mentességi díja 2%, ehhez adva a háznak fentartási, javítási, igazítási és egyéb nélkülözhetetlen kiadásait, ugymint a tűzkár biztosítási, udvar, kémény, kut, járda, csatorna és pecengető tisztítási, személy és hó elfuvarozási, fertőtlenítés és világítási költségeket, ugyszintén ha figyelemmel vagyunk arra, hogy lakbér eltitkolás fen nem foroghat, és ezzel szembe állítjuk azt, hogy a más vagyonból 1000 frt jövedelemnek évi adója csak 10%, vagyis 100 frt, általános jövedelmi pótadója 30%, községi pótadója 30% és utadója 3%, és így ezeknek egybevetéséből, hogy míg a házbérijövedelemnek $\frac{1}{3}$ része, addig a más vagyon vagy keresetből jövedelemnek csak $\frac{1}{6}$ része vonatik el, vagyis, hogy a házbirtok jövedelme még egyszer annyival magasabban van megadózva, mint a más vagyon, vagy keresetből jövedelem, úgy nem szenved kétséget, hogy a házak eme tulságos megadózásának okoszerű következménye, csak értékek csökkenése, elértéktelenedése és értékesíthetlensége.

De mindezek közül legnagyobb befolyással van arra a f. évben is kivett 35%-os 76 ezer forintot haladó községi pótadó, főleg pedig annak kilátásban levő fokozódása, nemkülönben a közgyűléseknek azon határozatai, melyek által:

1. A városháza 20 ezer frtos költségvetésű építkezésnél 10 ezer forint, — a fegyverházi 48 ezer frt költségvetésű építkezésnél 24 ezer forint vagy 50%-kal több tulkiadás, a többség által megszavaztatott.

2. A városházán a bolthelyiségek 10 évrei bérbeadásánál az évenkénti 300 frt magasabb ajánlat, mely 10 évre 3000 frtot tesz és a forró s garadnai malmoknak henger szerkezetelleni ellátásánál az olosabb ajánlat — a többség által elvetetett.

3. A város tulajdonához tartozó összes épületek tűzkár elleni biztosításának, — az irólyi szükséglet szállításának és más épületeknek — a nyilvános verseny alóli elvonása, — mind oly tünetek, melyeket ha kellő figyelemre méltatunk és ezenfelül minden egyébnek eltekintésével egyedül a színház, muzeum, iskola, vásárosarnok, parkirozás és más jövedelmet nem hozó

építkezésekre és a 4 millió forint felé haladó adóságra gondolunk, úgy alig lehet kétségünk a községi pótadónak már a jövő évben bekövetkező emelkedése felett, melynek ha ilykénti fokozódását tekintve, azt kérjük: hová fog az vezetni? a felelet a házak elértéktelenedésére s ebből folyólag tönkrejutásra.

Nem krajezáros vagy garasos gazdálkodásra kell a fő figyelmet és felügyeletet fordítani, hanem oda, hol százak és ezrek forognak kockán és ha már a közeljövőben nem akarunk tönkrejutni, úgy itt az ideje, hogy mindenben takarékosak legyünk, a jövedelmeket okoszerű gazdálkodás által tekintet nélkül személyek és magánérdekekre fokozzuk, a kiadásokat pedig a nélkülözhetlenekre redukáljuk, mert csak ezeknek kérihetetlen következeteséggel való érvényesítése s az annak utját álló ellentétes nézetek, vélemények és akadályoknak legyőzése és elhárítása adhat reményt arra, hogy Kassa városát a tönkrejutástól megmenthetjük.

A községi pótadók 1876 ban keletkeztek s azóta már $1\frac{1}{2}$ millió forintot haladó összeget vontak ki az adófizetőt, sok család jóléte megrontását, elszegényedését, a napszamos osztályba jutását; némelyeknek pedig Kassáról való elköltözését okozta. E pótadók elviselhetlenségét igazolja a város múlt évi számadása is, kimutatván 10 ezer forintnyi be nem folyt hátralékot és kérdés vajjon az beexequálható lesz-e? és nem fog-e kelleni azt mint bevehetetlent s a fedezetből hiányzó összeget a jövőben az adófizetőkre kivetni?

A közgyűlésnek és a hatóságnak, nemkülönben a városi vagyonkezelés ellenőrzése és felügyeletére hivatott minden közegnek karöltve fog kelleni törekedni a jövedelmek fokozásán felül oda, hogy a kiadások csak addig terjedjenek, a meddig a jövedelem pokróca ér és ennek szoros betartása és követésével oda, hogy a községi pótadók tenhető az adózó közönség mentve legyen, — továbbá oda, hogy az 50%-nyi magasabb adóval terhelt házbirtokosok körében megindult mozgalom támogatásával, azok az igazság és egyenlő megadózásai alapelvek követelményei szerint, a más vagyonnal birókkal egyenlő megadózásban részesíttessenek, — mert csak így és ezen módon fog megszűnhetni napról-napra már hangosan is nyilvánuló panasz és nem kicsinyelhető elégtelenség, mely Kassa város jelenét és jövőjét alapjában érinti.

Maléter Vilmos.

KÜLFÖLD.

× **Bolgár állapot.** A Journal de Débats Ferdinánd fejedelem mostani helyzetét igen különösnek és kényelmesnek mondja. Míg egyrészt minden eddig iránta jó indulattal volt hatalom, főképpen Magyarország és Ausztria igen tartózkodóan viselkedik, másrészt Oroszország még mindig nem szerelt le a fejedelemmel szemben. Hogy megnyerhesse a császár kegyét, okvetlenül szükséges lesz, hogy alávesse magát új választásnak a berlini szerződés értelmében, vagyis hogy mondjon le és aztán választassa meg magát ismét, végül pedig szükséges lesz a trónörökös áttérése az orthodox vallásra. Ezek kemény áldozatok és igen nehéz föltételek a fejedelem önszeretetének, de a Bulgáriában most nyilvánuló békülési áramlattal szemben nem tarthatja meg többé az utóbbi évek helyzetét.

× **A szerb király utazása.** Belgrádból jelentik: A király születés-napja alkalmából számos kitüntetés és katonai előléptetés történt. Sándor király és Natália királyné biarritzi utazását véglegesen holnap estére tüzték ki.

× **Merénylet Natália királyné ellen.** Mikor tegnap Natália királyné Sándor király karján kijött a templomból, egy közepkorú asszony odatolakodott melléje és megragadva karját, megakartá ütni öklével. A gyorsan oda ugrott csendőrök azonban megakadályozták az ütést. Az asszonyt letartóztatták és a rendőrségre vitték, a hol a valószínűleg elmebeteg asszony azt mondta, hogy nem tudta, hogy az a hölgy a királyné volt. Fegyvert nem találtak nála.

× **A genovai csaló bankárok letartóztatása.** Rómából írják: Az olasz belügyminiszter azt az értesítést kapta Rotterdamból, hogy ott az egyik Bingent, Gusztávot, elfogták, épp, midőn amerikai gőzösre akart szállni. Utlevele Giorgi Blith névre szölt. Mikor Bingent látta, hogy fölismerték, egy üveget emelt az ajkaihoz, de a rendőrbiztos gyorsan elkapta tőle, szublimátum volt benne. Kézitáskájában 960.000 frankot találtak, francia pénzben. Bingent kórházba vitték. Azt hiszik, hogy megmenthetik. A másik Bingent még nem találták meg.

NAPIHIREK.

Kassa, augusztus 14.

— **A király születés napja.** Királyunk 65. felsége augusztus 18 án vasárnap éri meg születésének 65 ik évforduló napját. Ez az évforduló Magyarországnak bü népének mindenek egyik szép ünnepe volt s mint mindig, úgy ez idén is országwide megünnepelik. Kassán ebből az alkalomból úgy egyházi, mint katonai részről megtartják a szokásos ünnepségeket. Szombaton este a király születésnapjának előestéjén a helyben állomásozó katonaság két zenés takarodót fog tartani a város utcáin. Másnap reggel nyolcz órakor az *Agyagoston* nagy katonai diszszemle lesz *Madi Kovács György* hadtestparancsnok és a tábornoki kar jelenlétében, feltéve ha az idő kedvezni fog az ünnepség megtartásának. Ugyancsak vasárnap kilencz órakor a szeminárium templomban nagy mise lesz, amelyen a polgári és katonai hatóságok és a közhivatalok képviselői is jelen lesznek.

— **Madi Kovács György nyugalomban** cím alatt a Budapesti Hírlap egy vidéki lap-társunk híresztelése alapján a következő s előre is hihetetlennek látszó hirt hozza: „Mint a Nagyváradon megjelenő Tiszántul állítólag megbízható forrásból értesül, Madi Kovács György, a kassai 6 ik hadtest parancsnoka, az őszi hadgyakorlatok után nyugalomba vonul.” Mint a Felsőmagyarország illetékes helyről értesül, e híresztelés minden alapot nélkülöz s egyszerűen légből kapott kohanmány.

— **Fejedelmi bőkezűség.** Ismét gróf *Andrássy* Dénesről szól a legújabb krónika, a mely hírül hozza, hogy e nemes szívű mánás mily bőkezűen osztja az áldást abból a nagy vagyonból, a melyet az ég kegyessége folytán birtokának mond. Így szól a hír: Szelepka falu népét a Laborcz folyó áradása minden évben előnti s a völgykatlanban épült házacskákat évről-évre romba dönti. A többször ismétlődött áradás mocsárrá változtatta a községi területét. A szegény tót nép — 110 család — végre folyamodást küldött *Andrássy* Dénes grófnak, a kit arra kért, hogy szomszédos pusztá strázi birtokából adjon el, vagy adjon örök bérbe 100—150 holdnyi földet, hogy így kiköltözhesseken régi falujokból. *Andrássy* gróf nem csak minden kívánságát teljesítette a szelepkaik tótoknak, a kik neki még csak a földjeit sem munkálták, hanem még 10.000 forint készpént is ajándékozott nekik, hogy legyen miből építeniök s gazdaságukat fölszerelni. Sőt, a mikor a szelepkaiknak adott földért a gróf bérlője 12.000 frt kártalanítást követelt: *Andrássy* Dénes ennek az összegnek a kiegyenlítését is magára vállalta.

— **Főhercegi család a dobsinai jégbarlangban.** Mint lapunknak írják, *Frigyes* főherceg és neje *Izabella* főhercegnő, négy leányával és kíséretével együtt f. hó 12-én újból meglátogatta a dobsinai jégbarlangot. A főhercegi család elragadtatással szemlélte újból ezt a csodabarlangot, melynek természeti ritkaságai nagy mértékben érdekelték a főhercegi családot. A főhercegnő megjegyezte, hogy mennél többször látja az ember a barlangot, annál inkább bámulja nagyszerűségét. A főhercegnő ez alkalommal a barlang bejáratát lefényképezte. Midőn a főhercegi pár eltávozott, megígérték *Kovács* barlangfelügyelőnek, hogy még sokszor el fognak jönni Dobsinára.

— **Egy főispán az első polgári házasságért.** Rendkívül érdekes átiratot intézett *Rónay Jenő* Torontál vármegye főispánja az összes vármegyék törvényhatóságaihoz. Ez átiratban értesíti a főispán a vármegyei törvényhatóságokat, hogy Torontál megyében az első polgári uton megkötendő esküvőt ünneplélyel egybekötve fogják megtartani és ugyanerre szólítja fel a törvényhatóságokat is. Az átirat különben a következőképen hangzik: „A vármegye alispánjával abban állapodtunk meg, hogy a vármegye területén kötetendő polgári házasságra lépő első mátkapárt a vármegye székhelyén maga az alispán fogja összeeskütni és hogy eme, a szabadelvű törvény életbe lépte feletti örömmünknek látható jelét ünneplélyel fogjuk egybekötve, a melynek költségeit mi magunk viselendjük. Feltételül kötjük azonban ki, hogy a polgári házasság megkötése után a fiatal pár az egyházi házasság szentségét is azonnal felveszi. Tervünket, amely a szabadelvű intézmény szerű és örvendetes voltát van hivata igazolni, szives tudomásvétel végett azon nézetemnek kijelentésével közlöm, hogy véleményem szerint, az ország többi vármegyében is utánzásra találó eme eljárás a közérzület valódi megmagnyilvánulásaként a jó ügynek csak hasznára válhatnék.” *Kelt* Nagy-Becskereken 1895. évi, július 30 án. *Rónay Jenő*. A hazafias főispán eme átiratát mindenki örömmel veszi tudomásul s kétségtelen, hogy több vármegyében követésre talál e nemes példa.

— **A magyar színészet** Kassán nagyon mostoha elbánásban részesül mostanság. Szomorú sor-sát megnehezíti még az is, hogy a tulajdonos által ingyen rendelkezésre bocsátott lovardáért a kassai műkedvelők társasága egy-egy estére tíz forint bért követel azért, mert ez a társaság a nyáron ott tartott előadásaihoz a lovardába vitette a régi színház ülőhelyeit és egy pár páholyt és a színpadot ácsoltatta össze. Hatvani színigazgató — úgy halljuk — tájékoztatásból tárgyalásokba bocsátkozott a műkedvelő-társasággal, holott a mi nézetünk szerint akképen cselekszik helyesen, hogy ha nem tárgyal, hanem a tulajdonostól nyert engedély alapján — a lovarda használatára *ingyenesen jogosítva lévén* — egyszerűen elfoglalja a lovardát s engedi a felszerelést oda visszahordatni, ahonnan a műkedvelők azt elhozták. Miután ez nagyrészt a város tulajdona — kétségtelen — hogy a város megengedte volna *Hatvaninak* is azok használatát s a zártszékek, díszletek stb. egyszerű visszahordatása bizonyára nem került volna felényire annyi áldozatába, hogy abból minden előadásra tíz forint jusson, miután — úgy tudjuk — ugyis új színpad felállítására szükséges. Különben is, amit a *Thalia* időleges szolgálatában álló műkedvelő-társaság a magyar színművészet iránt táplált ideális lelkesedésének inspirációja alatt nem tett meg, azt néhány kassai derék ács iparos szándékozik megtenni a legönzletlenebb ál-